

**A Vas Gereben Művelődési Ház és Könyvtár
2020. évi beszámolója**

I. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Vas Gereben Művelődési Ház és Könyvtár a szabadidő eltöltésének többfunkciós tere, amely egyszerre valósítja meg a közművelődés közösségi és a szórakoztatás közönségi terét. Szolgál és szolgáltat, helyet ad a kreatív iparnak, teret biztosít a művészeti produkcióknak, hozzáférést ad a tudáshoz és élményt nyújt. Összekapcsolja a kulináris élvezeteket a művészi élményekkel. Könyvtári szolgáltatásokat nyújt.

A művelődési ház épülete - köszönhetően az önkormányzat nyertes energetikai pályázatának- 2015-ben megújult. A nyílászárók cseréje nagy előrelépés számunkra. A szigetelésnek és a napelemeknek köszönhetően rezsi költségeink 1 millió forinttal csökkentek. Továbbra is komoly probléma a művelődési ház épületének tetőszerkezete, mely a legutóbbi felújítás során sem oldódott meg. Fontos lenne, hogy megtörténjen a tetőszerkezet cseréje, mert a beázások tönkreteszik a szigetelést is. A 2019-es évben egy nagyobb javítást végeztünk a tetőn, így a nagy és látható beázások megszűntek. A 2018. évi érdekeltségnövelő támogatásból a színházterem világítása készült el, 2019 decemberében.

A 2020-as esztendő a pandémia jegyében telt. Az intézmény terveit, programjait, beszerzéseit komolyan befolyásolta a vírus okozta helyzet.

Magyarország Kormánya által kihirdetett veszélyhelyzet, illetve az azt indokoló járványügyi helyzetre tekintettel Enying Város Polgármestere, saját hatáskörben március közepén elrendelte - több intézménnyel együtt - a Vas Gereben Művelődési Ház és Könyvtár határozatlan idejű bezárását, majd később, egy rövid nyitva tartási időszak után, a 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet értelmében újra bezárta kapuit a könyvtár.

Ez egy új, eddig ismeretlen helyzet elé állította mind a városvezetést, az intézményeket, a dolgozókat, mind a városban élőket.

Az év folyamán próbáltuk fenntartatani az olvasóink, látogatóink figyelmét, kihasználva az online tér adta lehetőségeket. Mi is, hasonlóan több más intézményhez, új lehetőségeket, új szolgáltatásokat próbáltunk bevezetni, hogy a Küldetésnyilatkozatban megfogalmazott gondolatoknak – „.. A tudásalapú társadalom alapintézményeként fő feladatának tekinti, hogy az érdeklődők minél szélesebb köre számára megteremtse a lehetőséget az egyetemes és a magyar kultúra alkotásainak, a tudomány és a technika eredményeinek megismerésére, a permanens önművelésre, valamint a szórakozásra.” - meg tudjunk felelni.

Folyamatosan figyeltük a kormány, a szakmai szervezetek ajánlásait, a külföldi és hazai példákat, hogy azokból ötletelve mi is biztosítani tudjuk szolgáltatásainkat. Hogy mindez eredményes volt-e, veszítettünk-e el látogatókat, csoportokat, nyertünk-e új használókat könyvtárban, akik eddig nem ismerték a könyvtár adta lehetőségeket? Ezekre a kérdésekre valószínűleg csak később születnek meg a pontos válaszok. Bár annyit már most is látunk, hogy a statisztikai számok csökkentek, hiszen majd öt hónap kiesett, de a megváltozott körülmények között zajló szolgáltatások számadataiban- arányaiban - nem nagyobb a csökkenés a korábbi évekhez képest.

Ám reméljük, hogy intézményünkben dolgozó munkatársak rugalmassága, alkalmazkodó képessége, tudása folytán – megmaradnak az új helyzetekre nyitott, fejlődni tudó, helyileg és társadalmilag elismert intézmények sorában.

II. Stratégiai célok

A 2020-ra kitűzött célok és tervek, a korábban megfogalmazottakhoz képest átértékelődtek, bizonyos dolgok háttérbe kerültek. Ha csak a számokat nézzük, szolgáltatásaink messze az elvárt értékek alatt maradtak. Próbáltunk megfelelni az elvárt/megengedett feladatoknak, alkalmazkodnunk kellett egy eddig ismeretlen, új helyzethez. A közel öt hónapnyi zárva tartás rányomta a bélyegét az egész évre. Néhány tervünk háttérbe szorult (pl. a helyi intézményekkel való kapcsolattartás, személyes jelenlétet igénylő programok, találkozók) ám néhány, eddig kevésbé favorizált szolgáltatásunk nagyobb hangsúlyt kapott, kellett, hogy kapjon, hiszen meg kellett oldani számos olyan szolgáltatás fenntartását, mint pl. a fénymásolás, nyomtatás stb. vagy az apró, kis képes bemutatók készítése, amin keresztül a számítástechnikában kevésbé járatos olvasóink elsajátíthatták pl. az online katalógus használatát, megkönnyítve és fenntartva a könyvkezelést. De ugyanilyen szolgáltatásunk lett a nyári táborok biztosítása a gyermekek számára, melyek a 2020. évben Erzsébet táborok voltak, ami komoly segítséget jelentett a szülők számára a lezárásokat követően, de ugyanígy a gyermekek számára is, akiknek a kirándulások és a tábor hetek felejthetetlen élményeket adtak.

Pályázati lehetőségeink 2020-ban igen csekélyek voltak, az Erzsébet táborokra kapott támogatáson és az érdekeltség-növelő támogatásokon kívül.

A Mezőkovácsházi Városi Könyvtár hirdette meg „Ültess fát, olvass alatta könyvet” címmel. egy pályázatot, melyen a sikeres támogatást nyernünk. Az elnyert összegből kettő darab fával gyarapítottuk madárbarát kertünket, valamint a „Háztartás hulladékmentesen” című előadás díját tudtuk kifizetni.

III. Szervezet

A 2020-as esztendő fontos dátuma volt október 31, hiszen ekkor igen fontos törvényi változások léptek életbe.

A kulturális intézményekben foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyának átalakulásáról szóló 2020. évi XXXII. törvény értelmében a kulturális intézményekben foglalkoztatott közalkalmazottaknak a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) jogviszonya a törvény erejénél fogva, 2020. november 1-jei hatállyal a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény szerinti munkaviszonnyá alakult át.

Vagyis október 31. napjától megszűntünk közalkalmazottnak lenni. Az intézmény minden dolgozója elfogadta jogviszonyának a megváltozását.

A művelődési házban 2 fő szakalkalmazott, 1 fő technikus és egy takarító (mindannyian 8 órában) dolgozik, a könyvtárban a tavalyi évben végre sikerült megfelelő takarítót találni. A helyzetet nehezítette, hogy 4 órás állásról van szó, ahová nagyon nehéz megfelelő személyt találni. A könyvtárosok létszáma nem változott, 2 fő könyvtáros és 1 fő könyvtáros asszisztens dolgozik.

A jövőben mindenképpen szükség lenne rá, hogy a könyvtári takarító ne 4, hanem 8 órában lássa el feladatát, mivel a 4 órás munka csak a legszükségesebb, mindennapi feladatok elvégzésére elegendő. Az ablakok tisztítása, a könyvek portalanítása, a külső terület rendben tartása ebbe már nem fér bele.

Informatikusa, rendszergazdája nincs az intézménynek, az ilyen jellegű feladatokat szerződés alapján egy külsős cég végzi.

IV. Infrastruktúra

Fizikai terek

A könyvtár állapotára vonatkozóan, az előző beszámolókhöz képest a változás, „fejlesztés” címszó alatt meg tudjuk említeni a tavaszi zárva tartás alatt megújuló mosdó részt, ami így már nem életveszélyes, csak régi és elavult, valamint a mozgásukban korlátozottak részére továbbra sem használható. Továbbá javításra került a mosdó előtti folyósó rész, kb. 80 ezer forintos anyagköltségből.

Egyebekben csak ismételni tudjuk magunkat:

Hosszú évek óta minden beszámolóban részletezzük, minden lehetséges fórumon elmondjuk a könyvtár épületével kapcsolatos aggodalmainkat. A könyvtári szakértő véleménye (2016), a belső ellenőri jelentés (2018) is összecseng észrevételeinkkel. Már számtalanszor jeleztük, hogy az ingatlan állapota (az 1800-as évek közepén épült, majd számtalanszor átalakított, toldott-foldott ingatlan utoljára 2004-ben esett át egy felújításon, ám azóta csak a legszükségesebb javítási munkálatok történtek meg. Mára az épület sok helyen beázik, rengeteg a repedés, a vakolat omladozik, hullik a cserép stb.) és alapterületének nagysága, tagoltsága egyaránt indokolja, hogy a képviselő-testület komolyan fontolóra vegye a könyvtár megnyugtató, végleges elhelyezésére vonatkozó megoldási lehetőségeket. Az évek múlásával egyre égetőbb a probléma. A kérdés megvitatásának szükségességét az is indokolja, hogy 2015-ben a könyvtár kivételével szinte valamennyi önkormányzati intézmény megújult az energetikai pályázat kapcsán.

Fentiekre tekintettel a jelenlegi épületre vonatkozóan értelmetlen fejlesztési terveket dédelgetni, és amíg a fenntartó részéről nincs kezdeményezés, illetve lehetőség, addig nincs mire vonatkozóan terveznünk.

Ugyanakkor el kell mondani,amelltt hogy a könyvtár épülete továbbra sem megfelelő, a művelődési ház alapterülete is kicsi, és alkalmatlan egy-egy komolyabb rendezvény megvalósítására. Pályázati forrásokat kell keresni, amelyek segítségével legalább egy nagyobb színházterem készülhetne el, kiszolgáló helyiségekkel, illetve megoldódhatna a könyvtár megnyugtató elhelyezése is. Ez azonban csak a képviselő-testület támogatásával lehetséges.

A művelődési ház is a tavaszi és az őszi bezárások alkalmával újult meg, érdekeltségnövelő támogatásból a mosdók lettek végre európai színvonalúak, amit a táborozó gyermekeink is nagy örömmel vettek használatba. Az őszi bezárás alkalmával teljes festésre, meszelésre került sor a művelődési házban, de előkészítettük már a nyári táborokhoz a területünk hátsó kerti részét, ahová fedést és raklapbútorokat készítettünk.

Infokommunikációs eszközök

Modernizálásra, fejlesztésre nincs pénz, a könyvtárban mindössze 131 ezer forint értékben tudtunk 4 db SSD kártyát vásárolni, így egy kicsit fel tudtuk „turbózni” a kölcsönzésre használt gépeket.Ezt az összeget az érdekeltségnövelő támogatás technikai eszközökre fordítható részéből finanszíroztuk. Sorra romlanak el az olvasók által használt gépek, a szünetmentes készülékek, 2021-ben több gépet selejteznünk kell, pótolni azokat nem tudjuk. A művelődési házban egy gép használható, az idei évben az édekeltségnövelő támogatásból vásárolhatunk két laptopot, ami nagy segítség lesz a 20 éves gépek után.

Ma már ezen a területen is nagyon sok szerepet kap a virtuális világ, mely nekünk a kommunikáció területén nagy segítséget nyújt, viszont egyre inkább konkurencia a rendezvényeknél. Elszigeteli az embereket. A személyes kommunikáció hiánya, a közösségi élmények megélése, nagyon rányomja bélyegét a társadalomra, de főként a fiatal generációra.

Mivel az élet minden területén egyre nagyobb szerepet kap az e-ügyintézés, a virtuális világ, feltétlenül szükséges lenne segítenünk azoknak, akik számára – anyagi helyzetük, képzetlenségük stb. miatt – ez nem megoldható feladat. Különösen indokoltá teszi e meglévő szolgáltatások jó színvonalú működtetésének biztosítását az a tény, hogy a településen üzleti alapon működő hozzáférési pontok sincsenek. Kötelező lenne biztosítanunk az új közművelődési törvény értelmében egy darab számítógépet internet eléréssel, amely nyilvánosan kihelyezve kell, hogy a látogatók rendelkezésére álljon.

A könyvtár részletes szakmai munkáját ebben a beszámolóban nem taglalom, mert korábban a részletes szakmai beszámolót megkapta a képviselő-testület.

V. A művelődési ház és a pandémia

Amire nem számítottunk, 2020-ban bekövetkezett. Olyan mértékű világméretű járvány alakult ki, mely a tavalyi évben 5 hónapra bezárásra ítélte intézményünket. Ebben a helyzetben is próbáltunk megfelelni, feladatainkat ellátni.

Elkészült a helyi értéktár anyaga, melyet mostmár a képviselő-testület által megválasztott értéktár bizottságnak kell elfogadnia.

A szabad nyári hónapok sztárjai a napközis táboraink voltak, melykhez pályázaton nyertünk támogatást. Ugyanakkor minden aklalommal részt vettünk nemzeti és állami ünnepeink megünneplésében, a megemlékezéseken.

A nyári „szabad „ időszakban visszatértek csoportjaink is, de tanfolyamoknak is tudunk helyet adni. Sajnos, a nagyrendezvények a tavalyi évben elmaradtak, de nagyon bízunk benne, hogy 2021-ben már tarthatunk hagyományos és újdonságnak is számító programokat.

November elején a már hagyományos törkfaragásunk, hozzá kapcsolódó sok-sok programmal megvalósulhatot, az előírásokat szem előtt tartva 2 turnusban szerveztük meg a „tök jó délutánt”.

Megtapasztalhattuk, hogy az online térben nehéz életben maradni, nehéz a figyelmet folyamatosan fenntartani.

A téli felújítás ideje alatt díszbe öltöztettük a Batthyány kastély épületét, ahol az adventi időszakban mindennap másik ablakban gyulladhatott ki a fény. Ez nagy előkészületeket igényelt, de az idei évben is szeretnénk, ha a már megújult téren ismét karácsonyi díszbe tunánk öltöztetni városunk egyik legszebb épületét.

VI. 2021. évi célok

AZ állami költségvetésből kapott közművelődési normatíva mellé az önkormányzat biztosítja a művelődési ház fenntartásához és működéséhez szükséges anyagi feltételeket. Ezt intézményünk minden évben igyekszik kiegészíteni pályázati források elnyerésével, illetve a saját bevétel növelésével.

Az intézmény dolgozói törekszenek arra, hogy a hozzánk bármilyen okból betérő látogatók jól érezzék magukat, elégedetten távozzanak tőlünk. A tartalmas programok mellett igyekszünk ápolni környezetünket, virágot elhelyezni, virágokat ültetni.

Feladataink közé tartozik a közművelődési rendelet felülvizsgálatának előkészítése.

Igyekszünk figyelni, hogy kommunikációnk jobb és eredményesebb legyen.

Városunk civil szervezetei a művelődési házzal karöltve egyre több rendezvénnyel próbálják kiszolgálni a kulturális igényeket, amennyiben azt a pandémia engedi.

Továbbra is kiemelt feladatunk a helyi közösségi, civil kezdeményezések támogatása, szakmai segítése, az új kezdeményezések felkarolása. Sajnos, a jövő feladata lesz a látogatóink visszaszoktatása, a korábban jól működő csoportok megnyugnyugtató újjáélesztése.

Összefoglaló gondolatok

A gyermekkönyvtárban a korábbi évekhez hasonlóan szervezzük meg - az iskolákkal és az óvodákkal történt egyeztetés után - a különböző foglalkozásokat. A hagyományos versenyeket és pályázatokat továbbra is meghirdetjük. Igyekszünk megragadni minden lehetőséget és eszközt, amelynek segítségével hatékonyabbá tehetjük az olvasóvá nevelést.

Ebben a munkában rendkívüli nehézséget okoz, hogy nagyon kevés – sajnos egyre kevesebb - gyerekek tudja eszközként használni az olvasást. Gyakran tapasztaljuk, hogy felsősöknek is annyira kell még az olvasás technikájára figyelniük, hogy az olvasottak tartalmára már nem tudnak koncentrálni. Szótárakban, lexikonokban való tájékozódásukat sok esetben lehetetlenné teszi a magyar ábécé ismeretének hiánya. Az iskolai tanórákra való gyűjtőmunka évről évre kevesebb, és könyvtárhasználatot igénylő feladatot is alig-alig kapnak a tanulók.

Gyermekkönyvtári tevékenységünket negatívan befolyásolja a helyiség kis mérete, zsúfoltsága, a megfelelő számú asztal és ülőhely hiánya. Ezek a problémák együttesen korlátozzák a helyben használat mértékét: csoportos könyvtárhasználatra nincs lehetőség, sőt forgalmasabb időszakokban kifejezetten zavaró a nagy tömeg.

Az olvasási kultúra, az olvasóvá nevelés területén mutatkozó drámai helyzetben való változtatás szándékával egyeztetést szeretnénk folytatni az iskolák vezetőivel, és javasoljuk közös cselekvési program kidolgozását. Az együttműködés rendkívül fontos ezen a területen, hiszen a könyvtár önmagában tehetetlen, mi csak azokkal az iskolásokkal tudunk pozitív eredményeket elérni, akik megtanultak olvasni, akiket szülői-pedagógusi motiváció inspirál könyvtárlátogatásra.

Mivel az élet minden területén egyre nagyobb szerepet kap az elektronikus, a virtuális világ, feltétlenül szükséges segítenünk azoknak, akik számára – anyagi helyzetük, képzetlenségük stb. miatt – ez a lehetőség egyébként elérhetetlen lenne. Különösen indokoltá teszi e meglévő szolgáltatások jó színvonalú működtetésének biztosítását az a tény, hogy a településen üzleti alapon működő hozzáférési pontok nincsenek, így minden igényt a könyvtárban működő 6 db számítógépnek kell kielégítenie. A művelődési ház rendelkeznie kell olyan géppel, amellyel a nyilvános internet-használatot biztosítani lehet különféle ügyek intézéséhez.

Sokszor érik támadások az intézményt, a támadásokkal teli légkörben nehéz minőségi munkát végezni.

Pénz hiányában nehéz bármit is tennünk, nehéz az elvárásoknak megfelelnünk, de igyekszünk minden lehetőséget megtalálni, és többletforrásokat teremteni, hogy munkánkat színvonalasabbá tudjuk tenni.